

מרכז המידע למודיעין ולטרור
המרכז למורשת המודיעין (מל"מ)

02 במאי 2006.

במעבר קרני סוכל ע"י הביטחון המסכל הפלסטיני ניסיון לפיגוע הרג, שעלול היה להביא לסגירה זמנית של המעבר, המשמש עורק חיים מרכזי עבור תושבי הרצועה. הפיגוע בוצע ע"י "ועדות ההתנגדות העממית", באכוונת פעילים מבצעיים בכירים של החמא"ס. הפעלת "ועדות ההתנגדות העממית" כמעין "קבלן משנה" למשימות טרור מאפשרת לחמא"ס לעודד פיגועים נגד ישראל ונגד יריביה בזירה הפנים-פלסטינית מבלי להיות מזוהה עימם.

מסוף המטענים קרני מצידו הישראלי ומצידו הפלסטיני (באדיבות "ערוץ 10")

מטרות הפיגוע

1. ב-26 באפריל ניסתה חוליית מחבלים מ"ועדות ההתנגדות העממית" לבצע מתקפת ירי משולבת עם פיצוץ מכונית תופת במעבר קרני. הפיגוע סוכל ע"י כוחות הביטחון הפלסטיניים בדגש על אנשי הביטחון המסכל. הפיגוע נועד, להערכתנו, לפגוע בישראלים המפעילים את המעבר ובכך להקשות על המשך תפקודו ולפגוע בכך באחד הסמלים האחרונים של דו-קיום ושיתוף פעולה יום יומי ישראלי-פלסטיני. כל זאת גם במחיר פגיעה קשה באוכלוסייה ברצועת עזה, שעבורה מהווה המעבר עורק חיים

ראשי, באשר דרכו נכנסים לרצועה סחורות, מצרכי מזון, תרופות וחומרי גלם.

2. בנוסף לכך, להערכתנו, ניתן לראות את הפיגוע שסוכל **כביטוי נוסף למאבקי הכח המחריפים ב"רשות הפלסטינית"** בין אבו מאזן, הפת"ח ואנשי מנגנוני הביטחון לבין החמא"ס. מעבר קרני נתפס כמקור כח והכנסה של הביטחון המסכל ושל מחמד דחלאן, שנוא נפשה של החמא"ס. באמצעות הפיגוע, לו הצליח, ניתן היה לפגוע במקור כח זה, גם במחיר של גרימת סבל לאוכלוסייה.

3. **תנועת ה"חמא"ס" מנהלת איפא משחק כפול: הזרוע הממשלתית שלה תרה אחר פתרונות למצוקות הכלכליות והחברתיות של תושבי הרצועה ומנסה לגייס סיוע הומניטארי דחוף עבורם¹. בו בזמן, מאכוונת הזרוע המבצעית-טרוריסטית שלה פיגוע הנוגד באופן מובהק את האינטרסים של האוכלוסייה. העובדה שהפיגוע הגיע לידי מימוש מעידה כי האינטרס הקובע היה השאיפה לפגוע בישראלים ובשרידי גילויי שיתוף הפעולה הישראלי-פלסטיני, כמו גם להחליש את מתנגדי החמא"ס בזירה הפנים - פלסטינית, גם במחיר של גרימת סבל לתושבי הרצועה.**

תיאור הפיגוע

4. בשעות הצהריים הגיעה למעבר קרני חוליית מחבלים בשלושה כלי רכב. כלי רכב אחד שימש כמכונית תופת עליו הוטענו חמש חביות, שהכילו כ-300 ק"ג של חומר נפץ. בשני כלי הרכב האחרים התמקמו כ-12 מחבלים חמושים, שאמורים היו לבצע פיגוע ירי בצידו הישראלי של המעבר.

5. כוונתם של המחבלים היתה לחדור לשטח הסטריילי של המעבר על מנת לפוצץ את חומת הפרדה החוצצת בין הצד הפלסטיני לבין הצד

¹ כך למשל, באסם נעים, שר הבריאות הפלסטיני, קרא למדינות ערב להגיש סיוע רפואי דחוף ל"רשות הפלסטינית". זאת, לטענתו, נוכח המחסור בתרופות ובציוד רפואי במערך הבריאות הממשלתי ("אלהיאת אלג'דידיה, 1 במאי).

הישראלי. לאחר הפיצוץ אמורים היו המחבלים להתפרץ לשטח הישראלי של המעבר על מנת לבצע בו פיגוע ירי ובכך להביא לשיבוש הפעילות המתנהלת במעבר. יוזכר כי פיגוע במתווה דומה בוצע בינואר 2005 ע"י "ועדות ההתנגדות העממית" בשיתוף פעולה עם ה"חמא"ס" וה"פת"ח" (ראו נספח).

חמשת חביות חומרי הנפץ, שהיו על גבי המכונית (באדיבות "ערוץ 10", 26 אפריל).

6. הפיגוע במעבר קרני סוכל ע"י כוחות הביטחון הפלסטינים המוצבים במקום, בדגש על אנשי מנגנון "הביטחון המסכל". כוחות הביטחון הפלסטינים הבחינו במכוניות, שעוררו את חשדם. משנעצרו המכוניות לבדיקה נפתחה מתוך אחת מהן אש. במקום התנהלו חילופי אש שבמהלכם הצליחו כוחות הביטחון הפלסטינים להשתלט על כמה מהתוקפים (כמה מהם הצליחו ככל הנראה להימלט). במהלך חילופי האש נפצעו מספר כוחות הביטחון ביניהם קצין מהביטחון הלאומי וקצין מהביטחון המסכל.

פיצוץ חומרי הנפץ, שהיו על גבי אחד משלושת כלי הרכב, אשר ניסו לתקוף את מעבר קרני (באדיבות "ערוץ 10", 26 אפריל)

משמעות הפגיעה במעבר

7. מעבר קרני משמש "עורק חיים" ראשי עבור תושבי רצועת עזה. דרכו נכנסות לרצועה מידי יום כ-400 משאיות ובהן סחורות, מצרכי מזון, תרופות וחומרי גלם אותם צורכת האוכלוסייה ובהם תלויה הכלכלה ברצועה. לפני כשלושה חודשים נסגר המעבר ע"י ישראל בשל התרעות חוזרות ונשנות על כוונת ארגוני הטרור לבצע פיגועים במעבר. לפני כחודש שב ונפתח המעבר בהדרגה משיקולים הומניטאריים. על פי ניסיון העבר לו הצליח הפיגוע הוא עלול היה להביא לסגירת המעבר או לגרום לשיבושים קשים בהתנהלותו, לפחות למשך מספר חודשים.

מעבר קרני ומעברים נוספים כיעדים מועדפים לפיגועים

8. במהלך העימות הנוכחי שימשו מעברי קרני וארז למרות חשיבותם הרבה לתושבי הרצועה, כיעדים מועדפים לפעילות ה"חמא"ס", "פת"ח", ו"ועדות ההתנגדות העממית" (על ניסיונות פיגוע קודמים במעבר קרני ראו נספח). הפיגוע הנוכחי ממחיש כי גם בעידן ממשלת החמא"ס ממשיך מעבר קרני ממשיך לשמש כיעד מועדף עבור ארגוני הטרור ובהם "ועדות ההתנגדות העממית" (בקדמת הבמה) וה"חמא"ס" (מאחורי הקלעים).

תגובות לסיכול הפיגוע

9. אף אחד מארגוני הטרור לא נטל אחריות לפיגוע שסוכל. דובר הממשלה ע'אזי חמד הכחיש את הדיווחים הישראליים לפיהם תנועת החמא"ס עומדת מאחורי ניסיון הפיגוע במעבר קרני (סוכנות הידיעות "סמא", 1 במאי).

10. בעקבות הסיכול הצהיר ראש מנהלת המעברים הפלסטינית סלים אבו צפיה, הכפוף לאבו מאזן, כי תוגברו צעדי האבטחה בכל מעברי הגבול שבין הרצועה לבין ישראל ומצרים על מנת למנוע ניסיונות פיגוע נוספים שיביאו לסגירת המעברים. הוא הוסיף כי לסגירתם של המעברים עלולות להיות "השלכות הרסניות" בשל יצירת מחסור במוצרי מזון בסיסיים ובתרופות (סוכנות הידיעות הצרפתית, 30 אפריל).

מבצעי הפיגוע: חולייה מ"ועדות ההתנגדות העממית" שהופעלה ע"י ה"חמא"ס"

11. מחקירת הפיגוע ע"י שירות ביטחון כללי עולה כי הפיגוע בוצע ע"י "ועדות ההתנגדות העממית". מבצעי הפיגוע נמנים על אנשיו של ממתאז מחמד ג'מעה דע'מוש, פעיל מבצעי בכיר ב"ועדות ההתנגדות העממית", שהיה מעורב בפיגועים רבים שביצע הארגון. ממתאז דע'מוש ואנשיו מופעלים מאז תחילת שנת 2005 ע"י ה"חמא"ס", ממנו הם מקבלים סיוע מבצעי נרחב בכלל זה מימון, אימונים ואספקת אמצעי לחימה². שיתוף הפעולה בין שני הצדדים כולל פגישות עיתיות של ממתאז דע'מוש ואנשיו עם בכירים מהחמא"ס בהם מאושרת פעילותם המבצעית.

12. יצוין כי מלבד הפעלתם למשימות טרור נגד ישראל משמשים דע'מוש ואנשיו גם כזרוע ביצועית של החמא"ס לפגיעה ביריביהם בזירה הפנים-פלסטינית, ובעיקר פגיעה באנשי מנגנוני הביטחון והממשל. כדוגמא לכך ניתן להזכיר את הרצח של מוסא ערפאת ששימש בעבר כמפקד המודיעין הצבאי ברצועה ולאחר פרישתו שימש כיועץ מיוחד לאבו מאזן. הרצח התבצע ב-7 בספטמבר 2005 ע"י מחבלים מ"ועדות ההתנגדות העממית" בראשותו של דע'מוש. המחבלים שרצחו את מוסא ערפאת קיבלו סיוע מבצעי מפעילי "חמא"ס" בכירים ברצועה וככל הנראה קיבלו מהם גם את ההנחיה לביצוע.

13. מחקירת הפיגוע עולה גם כי הפיגוע שסוכל היווה את שיאם של ניסיונות לממש פיגוע במעבר קרני בשלושת החודשים האחרונים. בחודשים הללו זוהתה מעורבות מתמשכת של פעילי חמא"ס בכירים בפעילות הטרור של דע'מוש ואנשיו, שכללה אכוונה, ייעוץ, אימון ואספקת אמצעי לחימה. בקרב המעורבים בכך ניתן לציין את פעילי החמא"ס הבאים :-

א. אחמד נאג'י אחמד ע'נדור – עומד בראש ה"חמא"ס" בצפון הרצועה. משמש כסמכות לאישור פיגועים עבור אנשי "ועדות ההתנגדות העממית". הוא ואנשיו עומדים בקשר הדוק ומתמשך עם דע'מוש ואנשיו ומאכוונים את פעילותם.

²פירוט הסיוע שמעניק ה"חמא"ס ל"ועדות ההתנגדות העממית" ראו לקט מידע: "עדות להפיכת "ועדות ההתנגדות העממית" למעין קבלן משנה של החמא"ס..." (25 באפריל, 2006).

ב. **אחמד סעידי ח'ליל ג'עברי** – מראשי הזרוע המבצעית של ה"חמא"ס" ברצועה. נוהג להיפגש באופן קבוע עם דע'מוש ואנשיו. הוא מהווה עבורם מקור מימון וסמכות לאישור פעילותם המבצעית-טרוריסטית.

ג. **עמאד אלדין מחמד עבד אלהאדי** – פעיל מבצעי בכיר ב"חמא"ס". מתמחה בחבלה. מסייע רבות לאנשי "ועדות ההתנגדות העממית", באימוני מפגעים ובהכנת אמצעי לחימה.

ד. **עבד אלמעטי מחמד עבד אלמג'אד אבו צ'ף** – מאמן חבלה בכיר של ה"חמא"ס". סייע בהכנתם ובאימונם של המחבלים מהחוליה שתקפה את מעבר קרני. נהרג בפברואר 2006 בתאונת אימונים בעת שהעביר אימון צבאי.

מעבר קרני - מבט מעל³

³ מתוך לקט מידע מינואר 2004: "פיגוע ההתאבדות במתחם 'ארז': ארגוני הטרור מבצעים פיגועים באתרים בעלי אופי אזרחי, 'עורקי חיים' החיוניים לרווחת האוכלוסייה הפלסטינית, במטרה לשבש ביטויים של שיתוף פעולה ודו קיום בין ישראלים לפלסטינים".

פיגועים בולטים שבוצעו או שסוכלו במעבר קרני

1. במעבר קרני בוצעו מאז ספטמבר 2000 עשרות פיגועים. כמו כן נחשפו ניסיונות רבים להבריח דרכו אמצעי לחימה ומחבלים.

2. להלן מספר דוגמאות בולטות לפיגועים שבוצעו או שסוכלו במעבר קרני במהלך העימות הנוכחי :-

א. 26 אפריל 2006 – חוליה של "ועדות ההתנגדות העממית" ניסתה לבצע פיגוע הרג במעבר באמצעות מתקפת ירי משולבת עם פיצוץ מכונית תופת. הפיגוע שאוכוון ע"י ה"חמא"ס", סוכל ע"י כוחות הביטחון הפלסטינים, בדגש על אנשי הביטחון המסכל, המוצבים במקום.

ב. 14 דצמבר 2005 - רכב תופת ובו 4 מחבלים נסע לעבר מעבר קרני במגמה לבצע בו פיגוע "איכותי". כוחות צה"ל הבחינו ברכב החשוד ופתחו לעברו באש. הרכב התפוצץ. המחבלים השתייכו ל"פת"ח"/"גדודי חללי אלאקצא" ול"ועדות ההתנגדות העממית".

ג. 13 ינואר 2005 – שלושה מחבלים הצמידו משאית ובה מטעני חבלה לדופן הקיר חוצץ בין השטח הישראלי לשטח הפלסטיני של המעבר (כפי שהתכוונו לעשות באפריל 2006). המטענים התפוצצו ופערו חור בקיר דרכו חדרו המחבלים לשטח הישראלי. שישה מעובדי המעבר נהרגו וחמישה נפצעו. המחבלים נהרגו מאש שהושבה ע"י שני מאבטחים ישראלים. הפיגוע בוצע ע"י "ועדות ההתנגדות העממית" בשיתוף עם ה"חמא"ס" וה"פת"ח"/"גדודי חללי אלאקצא".

ד. 7 דצמבר 2004 – מטען חבלה התפוצץ סמוך לכח צה"ל בקרבת מעבר קרני. חייל צה"ל נהרג ו-4 נוספים נפצעו.

ה. 14 מרץ 2004 - פיגוע התאבדות כפול בוצע בנמל אשדוד. המחבלים אשר ביצעו את הפיגוע יצאו דרך מעבר קרני והסתתרו מאחורי דופן כפולה

שהותקנה במכולה שעשתה את דרכה מתוך שטח רצועת עזה לשטח ישראל.
בפיגוע נהרגו בנמל אשדוד עשרה אזרחים ו-12 נפצעו. הפיגוע בוצע ע"י שני מחבלים מתאבדים מה"חמא"ס ו"פת"ח"/"גדודי חללי אלאקצא".

ו. **15 באפריל 2003** - מחבל שחדר למעבר קרני ביצע פיגוע ירי וידוי רימונים.
כתוצאה מהפיגוע נהרגו שני אזרחים ונפצעו שלושה נוספים.